

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " 4.30
za četrt leta 1.50; " 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe broš priložene naročnine se upravištvu ne ostra.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petih; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi kopiji se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate premeta upravištvu v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

1 v edinost je m.č.

Nemška propaganda in Avstro-Ogerska.

II.

(Po „Il Diritto Croato“.)

„Nemška propaganda v Avstriji je dobro zasnovana. Germanizem nadaljuje svoje delo polagoma, oprezno in skoro povsem tajno — ali namen mu je trden, v kojega dosego deluje po načrtu, že naprej določenim. In služijo mu, vedé ali nevedé, poleg avstrijskih Nemcev — tudi Madžari, Poljaki in Italijani.“

S temi besedami zaključil je dunajski dopisnik pariškega lista „France et Russie“ prvi del svojih razmotiranj o germanizaciji politiki avstro-ogerskega cesarstva, potem ko je konstatoval vse činjenice, pojasnjevaljoče sredstva in namene nemške propagande.

Trebalo je navesti taka fakta, da razumemo politiko grofa Taaffeja vlade, koje delovanje pojasnjuje drugi del znamenitega tega, listu „France et Russie“ z Dunaja doposlanega dopisa, kojega so ponatisknili tudi praški „Narodni Listy“, kar smo omenili že v 1. oddelku.

Grof Taaffe prišel je na krmilo v letu 1879., uprav tedaj, ko se je pripravljala avstrijsko-nemška zveza, podpisana po Bismarcku in Andrassyju. Grof Taaffe prevzel je predsedništvo v ministerstvu z namenom, da uveri svet o nastopu nove dobe — dobe koncilijance gledé na Slovane — in da bi lepo prikriž neke skrivne svrhe. Nova vlada prisvojila si je politiko germanizovanja; da bi se pa Slovani tega ne zavedli, motili so jih s tem, da so se delali, kakor bi v kratkem hoteli uresničiti njih zgodovinska prava. V parlamentu dunajskem osnovali so „desnico“, katera se je videla kakor da je slovanska. Ali iz kakih elementov je bila sestavljena ta čudna desnica?!

1. Iz Poljakov, kojim je slovanska narodna stvar čisto tuja; 2. iz nemških konservativcev, koji bi hoteli Slovanom le v najmanjši méri dovoliti pripadajoče jim pravice; 3. iz fevdalcev razne vrste, kojim je navada, da rajši branijo koristi Nemcev nego Slovanov. Namišljena ta slovanska večina nuditi je mogla Slovanom le iluzorne usluge, dasi so se jej, žal, pridružili tudi Čehi, Slovenci in Hrvatje.

Zistem ta vzdrževal se je le na ta način, da so se morali narodi baviti z raznimi postavnimi načrti — vojaškimi in fiskalnimi. Slovanom so se začelo še le tedaj odpirati oči, ko so videli, kako se odobrujejo velikanske žrtve, koje je desnica sklenila. Slovani jeli so postajati nezadovoljni ter zahtevali so od Staročehov, kojim je bil na čelu dr. Rieger in koji so bili združeni z fevdalci, da reklamujejo pri vladi vspešnih činov. Vlada čutila se je primorano, da kaj stori, kajti Čehi se niso hoteli več zadovoljiti s praznimi obljubami. Češko-nemška sprava, koja so zasnovali na Dunaji se staročesko stranko, pojasnila je do čela vso situacijo narodu češkemu. Kakor v preteklosti bili so vodje še tedaj povsem slepi in valed tega zadela jih je stroga obsodba naroda: povodom volitev, vršivših se malo pozneje, zapustiti so morali parlament.

Mladočehi, ki so po propadu zmerne in oportunističke stranke zasnovali pravo narodno stranko, niso zahtevali ničesar, kar ne bi smel narod češki zahtevati po zgodovinskem in konstitucionelnem pravu. Uprav radi tega jeli so jih črniti in opisovati kot novince, bedake ter nezmožne kaj dobrega učiniti. Razume se, da so jim kot hudo zatožbo v obraz zalučali grozno besedo: panslavisti.

To je že postala navada v državi avstro-ogerski: da slovanofobne reptilije, vaak trenotek pripravljene plašiti z velikim

fantazmom panslavizma, denuncirajo kot sumljive in nevarne vse one slovanske stranke, ki razumevajo in se živo potegujejo za koristi narodov, po njih zastopanih.

Mladočehi, imajoči za seboj ves narod češki, ustvarili so novo situacijo v Cislajtaniji, kajti njih idejam vedno živahneje pritrjujejo neodvisni duhovi mej Hrvatini in Slovenci in ker v sporazumljenju z narodom zagovarjajo program, naperjen naravnost proti glavni tendenciji avstro-ogerske politike: proti germanizaciji.

Po tem je soditi neugasljivi srd avstrijskih Nemcev in onih iz Nemčije — kateremu se pridružujejo Madžari in zaslepljeni Poljaki — proti Mladočehom.

(Konec prih.)

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VI. velika skupščina.

Prostor nam seveda ne dopušča, da bi prijaviteli vse obširno poročilo o skupščini tej, ali podati hočemo malo podatkov iz tajnikovega, in blagajnikovega poročila, koji utegnejo naše Primorce posebno zanimati.

Ti bi bili:

Slavna skupština!

Veselo pozdravljene dame, častiti rojaki!

1. Velika ideja, usodepolna za naš narod, privabila nas je iz vseh slovenskih pokrajin v to prijazno planinsko mesto. Ta ideja je: slovensko šolstvo po naših zemljah čim prej gledati v pravem versko-narodnem duhu oživljeno. — Odkar se Slovenci kot celota zavedamo — osobito od l. 1848. sem — nismo nehali kot prve tirjatve za svoj narodni obstanek povdarjati uprav slovenskega šolstva; naši napori težé po tem, da oživotvorimo ono

skozi katera je držala pot v Reber, pod mestno zidovje, kjer so bile pripravljene vislice.

Ob solnčnem vzhodu priveli so Naceta iz ječe. Ljudstvo začelo je žvižgati in sikati, tem bolj, ko je videlo, da je Nace popolnoma miren, skoro vesel.

A o. Vladimir bil je grozno bled, grozno otožen. Temu se je čudil vsak, kateri je že videl sedaj, kako je spremljal pobožni mož kakega zločinca v smrt.

„Kaj more biti danes o. Vladimirju?“ mislil je marsikdo. „Zakaj je tako otožen, tako potr? To mora biti kaj posebnega! Saj mu vender ne more biti žal, da umre ta grdi hudobnež. — Ko bi pa bil Nace v resnici nedolžen, kakor trdi?.. Né, né, to ne more biti! Kriv je, kriv; zato naj umre na ta sramoten za-nj.“

Prišli so na mesto, kjer so stale visalice. Očka Vladimir pokleknil je s solznimi očmi in začel moliti. Začel je tolažiti Naceta, ki je postal ta trenotek nemirnejši, da naj bode stanovit in pogumen do konca. Dal mu je poljubiti še jedenkrat Sv. Razpelo in z besedami: „Z Bogom, dete moje, pojdi v večnost po zasluženo plačilo!“ izročil je „zločinca“ — rabelju.

Že stoji Nace pod vislicami. Ah še jeden trenutek, in nedolžni mladenič mora

rešilno idejo, za katero so se borili naši najplemenitejši sinovi. Žal! da dozdej še ni zmagala povsod — dokaz nam je uprav naša družba, ki se je osnovala, da po svoje pripomaga k zaželoni zmugi. Šestitje že smo se danes zbrali, da izvemo, ali smo se že in kako daleč smo se približali k vzvišenemu smotru: Slovenska šola slovenski mladini. (Dobro!) — Meni pa je že petič pripala častna naloga v vodstvenem imenu obvestiti čč. skupščinarje: kako in v kolikor se je dosedanje vodstvo odzvalo zaupanju, katero so mu poverile prejšnje skupščine. Vsega naštevati, s čimur se je vodstvo pečalo, pač ni treba, preobširno bi bilo za današnji shod, mučilno za Vas, utrudilno za izvestitelja. Marsikaj bi se zdelo slavni skupščini premalenkostno, da-si družbinemu vodstvu ni bilo ni lahko ni veselo. Držal se bom že običajnega reda ter narisal družbino delovanje le v glavnih potezah.

Lani smo zabeležili 91 podružnic, zdaj jih je v glavnem imeniku 98 in sicer: tek. št. 92. Kanal na Goriškem, 93. Breški okraj in 94. Vransko na Štajarskem. 95. Libeliče na Koroškem. 96. Škofija Ves na Štajarskem. 97. Kómenski okraj na Goriškem. 98. in najnežniša cvetka: Ženska šentpeterska podružnica v Ljubljani. — S svojega stališča je vodstvo v obče zadovoljno z delovanjem slavni podružnic, da-si bi bilo nekaterim potrebno večje živahnosti. S cela pohvalno mora omenjati koroških podružnic, ki se odlikujejo po svojih zborovanjih in prirejenih shodih. Relativno štejejo one tudi po največ družbenikov, kakor se čč. skupščinarji lahko prepričate iz zadnjega Vestnika.

Če bi kedo dejal: „Čemu bi plačeval, saj nimam hasni, ne dobim nič povrnega, kakor pri drugih društvih“... usoja si ga vodstvo v duhu popeljati po obmejnih krajih — zdaj še slovenskega ozemlja — ter mu kazati tu in tam seme,

umreti za nečloveškega hudodelnika, nedolžni sin za — krivega očeta! O, hudobni svet! O, trdosrčni, nečloveški oče, ki dopušča, da umre lastni sin radi njega!..

„Ah, sedaj, sedaj!“ slišijo se glasovi izmed ljudstva. „Prav je, prav! —“

Toda né!.. Čuj, kaj pomenja šum, hrup in krik med gledalci? Kdo kriči tam na ves glas? kdo se gnete skozi ljudstvo?

„Stojte, stojte, on ni kriv!“ kriči na ves glas zasopljeni prišlec.

Nace je rešen, zopet svoboden! — — V.

Krasna noč je, razsvetljena mesečnimi žarki. Celó grešnikom dovoljuješ, o Bože, da gledajo to krasoto!..

Po poti proti Plačem stopa čokat mož. Grozen mu je pogled: strašen in škodoželjen. Glavo ima povešeno proti tlu in nerazumljive besede mrmra sam s seboj.

„O, trdosrčnež! o, hudobnež!“ očita mu vest. „Jutri umre tvoj sin radi tobe! Ne dopuščaj tega! Pojdi in reši ga! Peklenski ogenj, večno pogubljenje te čaka na onem svetu, ako ne storiš tega. Zpomni si vender, da: „nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito!“ Ah, reši ga, reši, še je čas!..“

„Eh, čemu bi rešil sinu, sebe pa spravljaj v smrt!“ prigovarja mu pa hu-

PODLISTEK.

Zločinec.

Novela V. K. Ratimira.

III.

(Konec.)

Razven teh in drugih dokazov bil je najnevarnejši tožitelj njegov — oče.

Ta je trdil, da je bil oni večer v gozdu, kjer je kahal oglje. Ker baje dolgo ni bilo večerje, šel je domov, da se prepriča o vzroku. Svojo sekuro je bil pa baje pustil v gozdu.

Prišedši domov zagledal je svojo ženo umorjeno, luč razbito na tleh in Nacetovo sekuro zraven nje. Šinulo mu je baje takoj v glavo, kdo je hudodelnik, posebno zato, ker je bil Nace baje razsrjen na mater, katera mu je branila iti na delo k Krošarjevem in obdeevati z Dragojilo.

Šel ga je potem iskat, a ker ga ni našel, napotil se je v Križ, da naznani to reč gosposki... .

Beriči ali so takoj iskat zločinca — in našli ga na poti proti Vipavi.

In sedaj vzdihuje Nace v ječi, a ne vzdihuje zato, ker ga čaka jutri sramotna smrt na vislicah; ne zato, ker mora umreti nedolžen, dasi vé, da je oče ubijalec, kajti njegova sekira bila je zraven matere, on

jo je sovražil in tepel vedno za vsako malenkost; tudi ne vzdihuje zato, ker se mora ločiti za vedno iz tega sveta, kjer je prežil marsikako srečno uro s svojo Dragojilo: marveč Nace vzdihuje radi svoje ljubljene matere in uboge Dragojile, katera ostane sedaj sama in mora trpeti radi hudobnih jezikov in trpinčenja v ječi, v katero so jo zaprli, kakor hitro so izvedeli po Češarku, da je ona v zvezi z umorom.

Trpinčili so jo v ječi skoro do smrti, da bi jo prisilili, da pove kako tajnost, a zaman, izvedeli niso ničesar, ker ni možno povedati, česar se ne vé. Ker jej pa pobožni sodci naravnost niso mogli dokazati ničesar, obsodili so jo v strog zapor, ker je bila vzrok hudodelstva... .

Vse to je grenilo Nacetu zadnje trenutke na tem svetu, a tolažila ga je nada, da pride tudi ona kmalu za njim v nebesa, kjer bodeta večno združena... .

IV.

Nastopila je noč — zadnja v Nacetovem življenju. Očka Vladimir prišel je zopet k njemu, da ga potolaži z nado na večno plačilo, in da prežije z njim v molitvi zadnje trenutke. Še nekoliko ur, in Nace bode stal pred Božjim stolom... .

Zjutraj zgodaj bil je ves Križ na nogah. Odprta bila so južna mestna vrata,

ki bo gotovo svoječasno rodilo svoj sad. Tu pa so nam imenovati v prvi vrsti:

Zabavišče pri sv. Jakobu v Trstu, ki je semenišče za ondotno našo ljudsko šolo. Vrtnarica je gospica Antonija Nadlišek, dozraj pod vodstvom gospice Justine Michelli. Pohajalo je v vrtec nad 65 otrok.

Iz tega zavoda se je rodila naša slovenska osnovna šola pri sv. Jakobu v Trstu. Poučevali so se po učnem načrtu, kakor drugod na Primorskem: verouk katehet Fran Sila, mestni kapelan pri sv. Jakobu, katerega je vsled vodstvene prošnje po odhodu kooperatorja B. Severja k novemu sv. Antonu prečastni škofijski ordinarijat tržaško-koperski dne 1. oktobra 1890, št. 1835 imenoval veroučiteljem ter ob jednem škofijskim nadzornikom naših ondotnih zavodov. Voditelj-učitelj je Michael Kamušič, učiteljica Josipina Delkin, učitelj Ivan Kiferle. Z začetkom bodočega šolskega leta odpremo IV. razred. Obiskovalo je trirazrednico v I. razredu 53 deč. in 40 deklic; v II. razr. 44 dečkov, 24 deklic in v III. razredu 34 dečkov in 23 deklic. Skupaj 134 dečkov, 87 deklic. Vseh šolarjev torej 221. — Konecletna preskušnja dne 16. julija, kateri je v vodstvenem imenu prisustvoval glavni blagajnik dr. J. Vošnjak, v imenu tržaške moške podružnice pa profesor in državni poslanec Vekoslav Spinčić — na čemur mu iskrena vodstvena hvala — izvršila se je po zahvalni sv. maši pri sv. Jakobu z izvrstnim uspehom kakor v zabavišču tako v vseh treh razredih, kar svedoči število s primernimi knjigami obdarovanih šolarjev: v I. razredu 17, v II. 12, in v III. tudi 12. Mnogo navzočne gospode in starišev šolskih otrok se je s cela pohvalno izrazilo o lepi zbirki izpostavljenih ročnih del. — Da bodo naši učitelji deležni pravice, zajamčenih v dež. šolskih zakonih, prosilo je vodstvo dne 14. maja t. l. šoli za pravico javnosti. (Dobro!)

Zelo važno i potrebno za slovenski živelj okrog Trsta je zabavišče v Rojanu. Po sporočilih naše podružnice na Greti je bil v začetku šolskega leta pritisek v naš otroški vrtec velik, ker ravno takrat je bil laški vrt bivšega italijanskega šolskega društva „Pro Patria“ po visoki vladni zaprt — a kmalu ga je tržaški magistrat prevzel v svojo oskrb ter odprl — in žalostnim srcem moramo povedati, da je mnogo slovenskih starišev peljalo otroke tija radi nekoliko večjih materialnih dobičkov, nego jim je more ponuditi naš zavod. (Žal!) In tu moramo uprav navesti doslovno besede ondotnega podružničnega poročila, ker nam kličejo, kaj nam je brez odloga storiti: „Da je pri takih razmerah za narodnost jako slabo, razume se samo

dobni duh. „Saj pogubljen si tako ali tako. Uživaj rajše življenje, dokler je še čas! Pomisli, kako lepo življenje bodeš imel z Malovo Nežko: mlada je, lepa je, bogata je in neizmerno te ima rada. Še prej, ko si imel še ženo in sinu, te je ljubila bolj nego svojega pokojnega moža. Kako te bode pa sedaj rada imela, ko si popolnoma prost! . . . In ako bi te tudi ne hotela, ker si umoril svojo ženo in spravil v smrt svojega sina, — moraš li sinu rešiti? Moraš li še popraviti hudodelstvo in sebe rešiti? . . . Ah, kaj še! Rajši vzemi nož in prereži še njej nit življenja! Saj je ona vsega vzrok! . . . In ti, kaj hočeš ti brez nje? Za-te potem ni več ta svet . . .“

Tak boj bojeval se je v Čušarkovem srci.

Prišel je k svoji Nežki, bogati vdovi, s katero je imel tesnejše ljubavne zveze. Razodel jej je, kaj je storil, in pričakoval, da mu bode hvaležna, ker jej je ponudil priložnost, da se združita.

A prišlo je drugače.

Nežka, dasi pokvarjena ženska, ker drugače bi ne bila mogla biti do skrajnosti vdana Čušarku, kateri je bil poročen in imel sinu, a vendar pečal se z drugo tako dolgo, da so bili nasledki te umazane

ob sebi. Na Greti otroci po vplivu tamšnjega laškega vrtca vsi skoro izključljivo laško govorijo. Tu preti veri in narodnosti največja nevarnost — kajti kdor se pri nas odtuji svoji narodnosti, postane navadno nezvest tudi veri* (Istina!) „Otrok bi imeli, ako bi bil pouk brezplačen — in bi se otroci mogli materialno še bolj podpirati — kolikor bi hoteli. In potreba je tu velika“. Slavna skupščina! Ako čujemo tako verodostojno vest ali nam ni težko pri srcu, ko list za listom pada od drevesa slovenskega — in tu pa tam samó akademično javkajo, kako se zatira naš živelj, store pa nič. (Istina!)

Prepričan sem, da so č. skupščinarji drugačnega menenja, da je tu treba delati, žrtvovati in nasprotniku zaklicati: Stoj, pusti, to je naše; vzgojaj ti le svojo deco, katere ti mi ne odjemljemo in ne zavidamo. — (Dobro, dobro!) To zabavišče je obiskavalo (z malimi izjemami) nad 55 otrok. Vrtnarica je gospica Irma Fabijani. — Da se pa ti naši zavodi še bolj konsolidirajo, imenovalo je družbino vodstvo učitelja M. Kamušiča voditeljem obeh zabavišč pri sv. Jakobu in v Rojanu.

Poleg „Sloginih“ zavodov vzdržuje v Gorici naša družba zabavišče v Pevmi blizu Sočinega mosta. Ker je slavni odbor „Sloge“ dosedanjo našo vrtnarico Karolino Lašič imenoval za svoj slovenski vrtec, poklicalo je vodstvo v Pevmo gosp. Viktorijo Kavčič, ki je opravičila vanjo stavljeno nado. Otrok je zahajalo tija do 50.

Za otroški vrtec v Podgori ondotnemu poštvovalnemu županstvu zvesto na strani stoji naša družba. Do 70 otrok se tu vzgaja v slovenskem duhu. Vrtnarica je gospica Ema Pebani.

Vodstvo je storilo že opetovano daljne korake za nove zavode, ki so zelo potrebni za raztreseno slovensko deco — a dozraj brez zaželenega uspeha.

V vseh naših zavodih se je v zmislu društvenih pravil vzgajala naša mladež v katoliškem, slovenskem in avstrijskem duhu. To spričujejo nabožne vaje in narodne slavnosti, ki so v navadi pri naših zavodih. Kako ginjive so bile cerkvene pobožnosti začetkom in koncem šolskega leta, o tristoletnici blažene smrti sv. Alojzija, o prazniku družbenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda, in prvem sv. obhajilu itd. vedo tisti, ki so bili navzočni. Kakó vedrilne druge slavnosti povodom imendne Njijinih Veličanstev presvetlega cesarja in cesarice, o „božičnicah“ in o šolskih vesellicah! pisali so pohvalno že naši časniki. To je način, po katerem se nežno srce naše mladeži vneme za Boga, domovino in cesarja. (Tako je!)

(Dalje prih.)

ljubezni že vidni, — ta nesramna Nežka odbila ga je odločno. On jo je prosil, očitaj in pretelj jej, a vse zaman. Ostala je trdna do konca.

Ko se je pa začelo daniti, bilo je tudi Čušarkove potrpežljivosti konec.

„Še jeden krat te prosim in zahtevam, da mi izpolniš željo, katero si gojila tudi ti toliko časa in slepila z njo mene tako dolgo, da sem bil prisiljen izvršiti ta zločin!“ jej je rekel naposled odločno.

„Ne, nikakor ne, rajše umrem!“ odgovorila je Nežka.

„Umri torej, peklerska zmotnjava!“ kriknul je grozno in z divjim pogledom zasadi jej nož v srce.

Na krik prihiteli so ljudje, a po Čušarku že ni bilo več ni duha, ni sluha. Nežka je vendar k sreči ostala še toliko časa živa, da je razodela vso tajnost.

Čušarka našli so drugi dan na bregu Vipave mrtvega.

Nace bil je sicer rešen, a kmalu je začel hirati in žalosti umrl.

Stanovanje na Kuhovski bilo je prazno in opuščeno, ker nikdo si ni upal tu stanovati. Še dandanes, dasi stoji drugo poslopje na tem mestu, ne biva tukaj nikdo, ker baje straši . . .

Politični pregled.

Notranje dežele.

Nas Slovane pač denuncirajo radi vsake nedolžne besede, sami sebe pa ne vidijo. Mej nami je vsakdo panslavist, kdor le količkaj odločno povdarja narodno svojo stališče; če pa Nemci še tako očitno povdarjajo vzajemnost z Nemci gori v rajhu, če še tako očitno poškevajo preko mej države naše, če še tako ostentativno proslavljajo „veliko nemško domovino“, nikdo jih ne vidi, nikdo se ob tem ne izpodtika, nikdo se ne škandalizuje. Dočim je panslavizem v državno-pravnem pogledu gola izmišljotina nasprotnikov slovanstva, je pa pangermanizem zadobil zares že tako trdne oblike, da jih je mōči s prsti otipati. Po takem panslavizmu ne more biti novaren avstrijski državi, ker ga ni, v pangermanizmu pa tiči eminentna nevarnost za državo, kajti negujejo ga vsi odločilni činitelji mej nemškimi liberalci; drugi činitelji pa jih vedè in nevedè pri tem podpirajo. Tak pangermanistišk pojav doživeli smo ravnokar v Gradcu. Tu je te dni zborovalo planinsko društvo. Pri občnem zboru povdarjal je župan graški dr. Portugall skupnost državljanskih avstrijskih z rojaki v Nemčiji. „Podpirati hočemo — rekel je — zvezo to z nemško zvestobo, tem bolj, ker smo prepričani, da se zveza še bolj okrepi, ako se tudi ljudstva tesna spojeno. Sklenili so potem odposlati brzojavko, izrazujočo udanost, avstrijskemu — vender! — in nemškemu cesarju. — Taki so torej ti ljudje, ki nam vedno očitajo izdajstvo.

Ogerski ministerki predsednik, grof Szapary kapituliral je pred opozicijo. Državni zbor obravnava namreč o postavnem načrtu o preustroji uprave. §. 1 so sicer vsprejeli, toda z neznanatno večino. Ker pa opozicija hoče tudi v podrobni debati tirati isto taktiko, kojo je tirala v splošni debati, se niti ni dalo misliti, da bi kedaj prišli do konca. V splošni debati pošiljala je opozicija ob vsaki tudi neznanatni točki po več govornikov v boj, ki so govorili po 3 in več ur, tako, da je splošna debata trajala 10 tednov. Vlada je prišla do prepričanja, ali da mora umakniti to predlogo, ali pa dati svojo ostavko. Izbrala je prvo pot; grof Szapary predlagal je namreč v seji dne 6. t. m. da se dosedanji §. 2 umakne § drugačne vsebine, koji ministru-predsedniku nalaga, da zajedno s to postavo predloži še druge postavne načrte, tikajoče se istega predmeta. Ako se ta premenjeni §. 2 vsprejme, odpadejo druge točke te predloge. §. ta so vsprejeli in s tem je opozicija dosegla svoj namen.

Vnanje države.

Slavnosti v Kronstadtu so minole, a pomen njihov odmeva še vedno po vseh evropskih tlatih. Nemški listi trudijo se na vso moč, da bi utajili veliko važnost dogodkov v Kronstadtu. Seveda: Nemci so bili vedno navajeni, da jih je Rusija se svojim mogočnim hrptom štčtila; to jim je ugajalo, ker so tem laglje služili gaslu: „Das Vaterland muss grösser sein“. Zlati ti časi so miali — to peče, to boli. In zato so slepe in tolažijo kakor vedo in znajo. Resnično pa je, da so dogodki v Kronstadtu velikega pomena, kajti morda še nikdar poprej se ni oficijelna in neoficijelna — ta posebno — Rusija tako ostentativno vedla nego tem povodom. Ruski vladni krogi so silno hladni in strogi računarji: ako se ti ugrejejo, morajo delovati v to že silno tehtni uzroki. To nam jasno dokazujejo besede petrograjskega lista „Praviteljstveni Vestnik“, ki piše: „Znano je, da je car pri dineju dne 16. julija prijel za kozarec ter izrekel besede: Na zdravje republike predsednika, Carnota, v procvit francoske mornarice, osobito pa brodovja admirala Gervaisa? Tem besedam sledila je cela vrsta počestevanj v vsej

dobi, ko se je francosko brodovje mudilo v Kronstadtu. Če nikoli poprej, imeli so tu častniki francoske mornarice priliko prepričati se o učinku vladarjevih besedi v Rusiji. Predaleč bi zašli, ako bi hoteli zabilježiti vse velikanske pojave ruskega naroda, s kojim je počestval narod francoski. Najmanjša stvarica ni motila tihe a reelne sile ruskega naroda, koji je takim načinom interpretoval besede svojega vladarja.

Bismark pisal je nekemu Rusu pismo, v katerem pravi, govoreč o dogodkih v Kronstadtu, da ne bi bilo do tega prišlo, da je bil on na krmilu. Nemška diplomacija napravila je tri pogreške. Prva je bila, da je skušala povodom umetniške razstave v Parizu zmanjšati ruski vpliv ter tako vzbudila sum v Rusiji; drugi pogrešek je bil, da je cesar Viljem takoj objavil svetu, da je obnovljena trojna zveza, kar je moralo poslabšati rusko-nemške odnose, in tretji pogrešek je bil pohod cesarja Viljema v Londonu, toli hrupno uprizorjen. V Rusiji in na Francoskem smatrali so to kot provokacijo; s tem pa se je pripravila podlaga Kronstadtski protidemonstraciji.

DOPISI.

Iz Pomjanske občine, dne 7. avgusta.

[Izv. dop.] Včeraj je prišel še enkrat inženir iz Poreča merit most čez Rokavo med Marezigami in Loparjem — iz Loparja sta prišli dve glavici laški „Škofar“ in „Klanfar“ in nekaj radovednih gledalcev. Sedaj smo se na čisto zmenili, so rekli, potem bode pa v Pomjanu šlo „na inkanto“ kadar (?) bodo v Poreču odobrili plan. Čudno pa je, da hočejo Loparcem prej most narediti, ko še ceste ni nobene.

Loparci bodite pametni in verjemite skušenim možem, ki pravijo, da bode te vi most čez Rokavo takrat imeli, ko ga bode te sami naredili — ali pa ga bode te morali trikrat plačati, če vam ga bode oni „komisijon“ delal. Dvakrat je bil že komisijon v Rokavi; Loparci, ali menite, da je prišel zastoj? Kdo poplača vse to? Kako Škofar in Klanfar stojata, znate sami najbolje — če bi mogla pomagati, bi pomagala najprej sama sebi — potem še le vam drugim. Kdo poplača vse te komisijone, uprašamo še enkrat? Vi Loparci in z vami vred tudi drugi, ki spadamo v pomjansko županijo. Tedaj ne nakladajte bremena sami sebi in nam drugim, ki spadamo pod tisto županijo kakor vi Loparci. Če ne verujete, povprašajte najbližje sosede Marezigane in Svetantončane, oni vam povedó kaki so komisijoni.

Ali ste Loparci morebiti že pozabili da še ni plačan dolg v „oštariji“ v Pomjani, kjer so tisti „frajali“, ki so ob zadnjih volitvah in lani mesca avgusta v Pomjanu na vaš konto jedli in pili! — Tega dolga je nad tisoč (tazent) in sto goldinarjev. Ako hočejo nasprotniki resnico govoriti, povedati vam morajo, da če mi zgubimo in propademo pri prihodnjih volitvah, — kar se pa ne zgodi — plačati bode te morali ta dolg vi Loparci in mi drugi z vami. — Ali nimate še dusti doklad (adicijonala)? Ako poslušate znane nasprotnike, naložite si sami še večjo „šteuro“ in „adicijonale“ — Potem pa Loparci pomislite tudi to, da ste rojeni Slovenci, ne pa Lah, da so vaše matere z vami govorile po slovensko, ne pa po laško; pomislite, da Lah v tem nič ne dajo, ampak vi Lahom! — Ko zadnjo zimo vsleč hudega mraza in ludu ni nihče mogel drv pripeljati v Koper, so morali Koprčani zgati svoje hišno orodje, če so se hoteli greti in si kuhati jed — ker niso imeli drv od „ščavov“. — Lahom smo ščavi, (kakor nas zaničljivo imenujejo) in Slovenci smo takrat dobri, kedar nas potre-

bu jejo — kedar pa imamo mi Slovenci potrebo Lahov, takrat nam pa hrbet obrnejo. — Mislim, da to veste! Tedaj Loparci, še enkrat vam dam dober svet, ne verjemite Lahom — in bodite — kar so vas rodile matere vaše — Slovenci — in vas moliti učile po slovensko, ne pa po laško.

Zadnje sredo so gospoda koperska poklicali vse tiste kmete, naše in njih, iz Trušek, Loparja, Marezig in od drugod, pri katerih so mislili kaj opraviti, posebno pa agitatorje. Kaj so jim oblašali, si lahko vsak misli: denar in še kaj družega; — koliko jim jih je šlo na liwanice, ne vem — dosti nel

Iz Škrbine, dne 2. avg. t. l. [Izv. dop.] (Resna beseda našim veljakom!) Burni dnevi, ki so vladali za časa občinske volitve, potihnili so sedaj — hvala Bogu! — saj navidezno. Ni moj namen baviti se z domačim prepričanjem — ker so vražim prepričanje vedno in povsod — ampak obračam se do našega, pred kratkim ustanovljenega bralnega društva „Narodni dom“.

Veseli me je o božičnih praznicah, ko sem slišal vest, da se misli ustanoviti bralno društvo; kajti uverjen sem, da le po tej poti pridemo do napredka in prebujenja iz mrtvila, v katerem tiči naš borni kraški kmet. Hvala tedaj onim, ki so to misel izprožili, in jaz sam sem tega šelel in bodem vedno društvo po moči podpiral.

Naša uka- in napredkaželjna mladina oklenila se je hitro bralnice, in človeka zares veseli, videčega, da se redno in pridno čita. Ker pri nas še ni prave narodne zavesti, bati se je bilo, da se tudi v društvo ne urine nesloga!

Dragi mladeniči! Javno vas pozivljam, da nikar ne odjenjate od pričetege dela, ker spoznali boste kmalu korist, koju boste imeli od bralnega društva. Nikar ne poslušajte onih glav, ki bi Vas radi društvu odtegnili, ker njim ni za drugo, nego da ostanete še nadalje v nezavesti; kajti le na ta način jim je mogoče z vami ravnati, kakor njim drago in ljubo, toda v njih korist in vašo gmotno škodo.

Obžalovati morem, da ravno iste osebe, od kojih sem vedno največ pričakoval, nasprotujejo bralnemu društvu. Pozivljam te, vrla mladina, da se društva še trdneje okleneš in pokažeš hrbet nasprotnikom, naj je že nasprotnik Mihec ali Jakec. Res je, da kmetu nedostaja denarja, a to majhno svotico, koju on v to svrhu žrtvuje, si lahko v teku leta odtrže, ne da bi počutil velike škode pri tem.

Poreče mi kdo: kaj nam je bralnega društva potreba? Da, potreba ga je, ker svet napreduje in dandanes se zahteva že od vsacega tudi priprostega človeka, da spoznava tuji svet in njega razmere, da se zaveda svoje narodnosti in da tudi v tem obziru napreduje. Tedaj prilžnost nam je dana, le sloga mora biti tudoma! V društvu naj ne vlada nikako osebno sovraštvo, nikomur naj se ne daje prednosti, ampak vsi bodite složni, ker le tako omogočite obstanek društvu. Pokladam vam torej na srcu, da pokažete ljubezon do napredka, ki pa je mogoče le v tesni edinosti.

Društvo je v denarnem oziru še šibko, ker je še mlado. Lepo bi bilo od naših bolj premožnih vaščanov, da bi se društva spomnili in podarili malo svotice v njega prosep; kajti nekateri so bili prej na liste sami naročeni in jih je primeroma mnogo več stalo, kakor sedaj; toraj je umestno, da poleg udnine društvu kaj darujejo! Kdor v ta namen kaj stori, stori v svojo korist, za svoje otroke, prihodnje gospodarje.

V tem oziru obračamo se tudi do naših škrbinskih sorojakov, ki sedaj žive po raznih krajih mile slovenske domovine, da bi se tudi oni spomnili domačega kraja, kjer so preživeli ona radostna otročja leta! Lepo število je gospodov, tu rojenih,

ki se jim ni treba boriti za svoj obstanek; tedaj, kdor ima kaj narodnega čuta, naj se spomni svojega rojstnega kraja s tem, da položi malo svotico na oltar domovinske stvari. Bog daj, da ne ostane dopis moj brez zaželjanega vapeha in da bi bralno društvo res cvetelo in vspevalo! —?

Različne vesti.

Umrl je v Sinju v Dalmaciji gosp. Ivan Peternel, c. k. nadporočnik v domobranskem batalijonu št. 80. Pokojni je bil značajan narodnjak in zvest naročnik „Edinosti“. Bodi mu zemljica lahka! **Odkritosrčna beseda.** Na priznanjih, došlih nam od te ali one strani, smo seveda hvaležni; — tako bi bili tudi hvaležni tržaškemu dopisniku „Narodovemu“, — da ni povil priznanja svojega v tako obliko, koju bi lahko vzbudila sumnja, kakor da res dolžimo duhovščino, da je ona vsega kriva. Prosili bi torej vsakega, da dobro premisli vsake besedo, predno jo položi na papir.

Mračni se, mračni. Deželnim glavarjem kranjskim imenovan je g. Oton Detela. — Ko smo svoječasnno, hoteči svariti ljubljansko gospodo, pisali o tej eventualnosti, krenili so nas po prstih iz obeh taborov ljubljanskih. No, najnovejši ta dogodek, je gospodo poučil, da pesimizem naš ni bil neosnovan. V nekem listu čitali smo danes vsklik: Čestitamo! Tu stojimo pred alternativno: ali gospoda ne ljubijo odkritosrčno svojega jezika — in v jezikovnem pogledu moral bi biti vsakdo radikalec — ali pa še zdaj ne poznajo moža, ki bude odalej stal na čelu prve avtonomne oblasti v deželi. Ne upamo si izreči, katera teh dveh supozicij bi bila prava. — Mračni se, mračni!

„Slovenec“ se zopet trudi, da bi opral — zamorca, to je: da bi opravičil, naredbo glede odprave slovenske propovedi pri sv. Justu. Odgovora seveda ne ostanemo dolžni.

Fran Kotnikova oporoka. Iz Vrhnike se nam telegrafuje: Pokojni Fran Kotnik volil je v oporoki: za dijaško ustanovo 20.000 gl.; za „Narodni Dom“ 4000 gl. in vae potrebne parkete; „Dijaški kuhinji“ 2000 gl.; „Slovenski matiči“ „Družbi sv. Cirila in Metoda“, „Dramatičnemu društvu“ in „Slovenskim visokošolcem“ na Dunaji po 1000 gl. Za revne dijake Ljubljanske realke, „Ljubljanskemu Sokolu“ in „Slov. društvu“ po 500 gl.; za uboge in druge dobrodelne namene pa 17.000 gl. Večna slave spominu uzornega narodnjaka! (Sl: Nar.)

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu; je nabrala gospa Ana Gustinčič v Rocolu in Kadinu 1 gl. 75 kr.

Konec šolskega leta v otroškem vrtu Družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu bude v četrtek dne 13. t. m. Otročiči se zberd ob 7½ uri zjutraj v prostorih otroškega vrta ter gredó od tam uvrčeni ob 8. uri k sv. maši. — Po sv. maši vrste se v otroškem vrtu izpraševanje, petje, deklaracije, molitev in razstava del otročičev. Odbor podružnice na Greti vabi k temu zaključku šolskega leta vse one rodoljube, kateri kaj žrtvujejo v korist naše prevažne družbe — in osobito veljake IV. okraja, da so z lastnimi očmi prepričajo o delovanju tega zavoda. Želeti je tudi, da bi bili navzoči stariši dotičnih otročičev.

Občinske volitve v Pomjanu Po naši stranki uložene reklamacije še niso rešene. To nam priča, da so bili imeniki volilcev takó sestavljeni, kakor je gospodi Koperski ugajalo, to je: po starem, znanem kopersko-italijanskem receptu. Seveda so gospoda dosedaj lahko zmagovali, ko je smel voliti le tisti, kojemu so to oni sami milostno dovolili. Toda odslej ne pojde več tako — postali smo tudi mi pozorni. Ljudstvo naše jelo se je zavedati svojih pravic in

pazi bistrim očesom, da je ne varajo protivnici italijanskega in — žal — tudi slovenskega rodu. — Tako je prav: pozor rojaki! — Še neka druga vest došla nam je s Pomjansčine, koju nam priča, da se nasprotniki nobene stvari bolj ne boje, nego tega, da bi se volitve korektno vršile. Hoteli bi namreč, da bi se volitve vršile brez vladnega zastopnika, češ, da je občina siromašna in da ne more zmagovati tolikih stroškov. Torej vladni zastopnik vam je napoti, gospoda?! Glejte no, zakaj vam pa v Poreču ni na poti vladni zastopnik. Občina siromašna! Ne, občina, ki plačuje gorastasne občinske doklade, je gotovo tudi toli premožna, da pokrije stroške v izpolnitev prvega pogoja nje obstanku in nje avtonomiji: da pokrije stroške za občinske volitve. Seveda nasprotniki bi hoteli, da vodijo stvar oni sami in lepo „po domače“; kako lahko bi potem skrbeli — sami za-se. Nedejamo se, da politiška oblast razume svojo dolžnost; njej mora biti v prvi vrsti do tega, da se varuje konstitucionalno načelo svobodne volitve. In zato smo uverjeni, da ne stori te usluge — Koperski gospodi.

Vesela novica. Predsedništvo podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti je iskalo že večkrat primernih prostorov, da bi odprlo na Greti otroško zabavišče. Ali kakor bi se vse protivilo tej rodoljubni želji, dosedaj ni bilo mogoče najti primernih prostorov. Pred časom pa je začel graditi poznani rodoljubni trgovec, g. Krajcer na Greti, prostorno hišo, na prav primernem mestu, v kateri bude toliko zaželjeni in prepotrebni otroški vrt. Omenjeni gospod, uprašan po predsedniku dotične podružnice, se je v tem obziru ugodno odzval in upati je, da se odpre še v tem letu na Greti, prepotrebni otroški vrt. Rodoljubi, predobro poznajoči delovanje italijanskega otroškega vrta na Greti, v kojem se naši otroci kar trumoma poitalijančujejo, pozdravijo izvestno kar najtoplejše veselo to vest.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda. — VI. zvezek: Pesni Valentina Vodnika. Uredil Fran Wiesthaler. Cena zvezku 15 kr., vezana 20 kr.; 100 izvodov skupaj 10, oziroma 15 gl. — Prejeli smo knjižico to, ter je toplo priporočamo svojim čitateljem.

Slovenščina pri sodiščih. Nedavno smo imenoma pohvalili okrajno sodišče Komeno, ker si je omislilo počat se slovenskim napisom. Resnici na ljubo nam je danes konstatovati, da sta tudi okrajni sodišči Sežansko in Podgrajsko jako pravični, kar se tiče slovenskega uradovanja. Sploh uredujeta imenovani dve sodišči v toliki meri slovenski, kolikor je le mogoče pri obstoječih neugodnih razmerah in bi še bolj, da jima v tem pogledu gredó roko oblasti II. instance. Y.

Narodni dom v Barkovljah. Pravila tega, za Barkovljane prepotrebne društva predložila so se predružačena minole dni c. kr. namestništvu. Ker so napravljena pravila v smislu neakcijskega društva in je torej more potrditi c. kr. namestništvo samo je upati, da se v kratkem potrde. Domači rodoljubi, kateri so na čelu tega podjetja, so trdnega prepričanja, da „Narodni Dom“ mora stati in to na prvo odločenem prostoru. S prva se je mislilo napraviti večje prostore, a ker bi bilo treba še mnogo čakati, predno bi nabrali potrebnega denarja, odložilo se je zgraditi poslopje, katero bude v ekonomičnem smislu bolje odgovarjalo domačim potrebam. Svetovalo in mislilo se je, da bi se združilo tamošnje „Obrtnijsko društvo“ z „Narodnim Domom“. A stvar ni tako lahka. Pravila „Obrtnijskega društva“ (kot zadruha) so popolnoma drugačna, nego ona „Narodnega doma“. Drugači ima tudi „Obrtnijsko društvo“ vsaj še za nekaj let zagotovljene, v najem mu dane prostore, in po menenju pisca teh vrst je najprimerneje, da deluje do tedaj samo za-se. Ker smo že večkrat omenjali o lepem razvi-

janju tega društva in o dotičnem uzornem vodstvu, ne bodemo danes o tem govorili. Izražamo pa tukaj svoje menanje: Društvi „Obrtnijsko društvo“ in „Narodni dom“ delujeta lahko vzajemno in napredujeta častnim korakom. Še-le, ko bi kazalo, da se mislijo „Obrtnijskemu društvu“ odpovedati dosednji prostori, tedaj naj bi se po mogočnosti gledalo na spojenje obeh imenovanih društev v eno samo. Naloga obeh dotičnih odborov pa naj bi bila, da se društvu v vsakem obziru med seboj podpirati in delujeta v bratskem sporazumljenju. Vsak barkovljanski rodoljub je lahko ud obeh društev t. j. „Obrtnijskega društva“ in „Narodnega doma“. Če bi se morda našli taki ljudje, kateri bi skušali delovati nasproti kateremu imenovanih društev, škodovali bi gotovo s tem obema domačima društvoma in lastnemu interesu. V prosep bratske vzajemnosti in v narodnem interesu je želeti, da bi „Obrtnijsko društvo“ podpiralo „Narodni dom“, osobito v pričetku in dokler se ne vtrdi.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah imela bude jutri, dne 9. avg. ob 9. uri zjutraj izvadredni občni zbor v prostorih gostilne „Pri društvu“. Na dnevnem redu je: 1. Volitev predsednika; 2. Posamezni predlogi; 3. Vpisovanje novih udov.

Slovenske učiteljice, pozor! V Begunjah pri Rakeku, v okroji logaškem, oddaja se služba učiteljice. Plača 450 gl. (definitivno), oziroma 360 gl. (začasno); vrhu tega se bude učiteljici plačevala soba za stanovanje. Begunje je lep kraj s premožnimi, inteligentnimi prebivalci, ½ ure nad Cerknico in uro od železnične postaje Rakek. Nadaljnja pojasnila se dobé pri šolskem vodstvu.

Na vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem mestu razpisanih je do 1. septembra 1891. leta 5 deželnih ustanov, do katerih imajo pravico sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, kateri pa morajo biti najmanj 16 let stari, krepkega telesa in čvrstega zdravja. — Učenci z deželnimi ustanovami dobé v tej šoli stanovanje, hrano in poduk brezplačno, za obleko si pa morajo sami skrbeti.

Prošnjam, kolekovanim s kolekom 50 kr., priložiti je rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali obiskovane srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju, in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu priložiti je revers ali obvezno pismo starišev oziroma varuha, zadevajoče vzdrževanje učenca.

Shod čeških, odnosno slovanskih stenografov je dne 15. in 16. avgusta v Pragi. Dne 17. avgusta je pozdrav udeležnikov v vinarni Jos. Viktorina na Václavském náměstí. Dne 15. avgusta je zborovanje. Na večer istoga dne je banket. Dne 16. avgusta se zborovanje nadaljuje in obišejo udeležniki korporativno jubilejno razstavo. Dne 17. avgusta si ogledajo znamenitosti praške.

Proti urezanim ranam je prav dobro sredstvo sok mesečka ali babjega prstenca (Calendula officinalis), ki rase povsod po vrtovih, katerega se lahko rabi koj potem, kedar se je kdo urezal. Ta sok se napravlja tako-le: vzemi sveže, ravnokar ubrano cvetje, deni je v dolg kozarec za zdravila ter dobro zamaši ter postavi je na solnčnat kraj. Po preteku nekoliko dni je vsled solnčne gorkote iz cvetja pritoklo nekoliko soka ter poleglo na dnu; ta sok odcedi in vlij v steklenico, koju moraš dobro zamašiti. Ako se po nekolikem času pokaže na soku neka mrena, odstrani jo in zdravilo prenesi v kak svež kraj. Kadar se urežeš, kani 5 do 10 kapljic tega soka v rano in pomoči tudi ovezlo, s koju rano zavežeš. S tem zdravilom ozdravile so že nevarne rane.

Proti slinavosti priporočajo vsakdanje kopelji na hlap, koje naj trajejo jedno ali dve uri, umivanje ust in grgranje, uživanje svežega in čistega zraka, spanje pri od-

prtih oknih in primerno jedajo. Ako je slinavost že jaka, uspešne so poleg rešenih kopelji tudi mrzle obeze okrog vratu, namreč kos platna namočenega v vodi od 18—26° R. gorki, lehno vtisnjen in zavezan okolu vratu, tako, da sega do ušes. Te obeze morajo se ponavljati vsake tri četrt ure.

„Skrbi za dušo“, molitvena knjiga za pobožne Slovence, je ime mašni knjigi, katero je sestavil Karol Čigon, duhoven goriške nadškofije. — Obsega 380 strani, prav veliko cerkvenih pesmi in tudi premišljevanje 4 poslednjih reči: smrti, sodbe, pekla in nebes. — Cena je primeroma majhna: 1. z zlato obvezo in pozlačene zunaj 1 gld. 2. šagren-usnje zlatim križem po 85 kr. 3. navadno usnje s podobo M. B. po 75 kr. — Dobiva se pri imenovanem g. vikarju v Temnici (na Krasu), Via Sagrado. — Knjiga se ljudem močno dopada.

„Ljubljanski Zvon“, 8. št. prinaša nasledno vsebino: 1. Gr. Novák: Pri molitvi. 2. Bistrán: Ob Terku. 3. Dr. Novésekdo 4000. Povest. (Dalje.) 4. Jožef Rakež: Roka in noga. 5. Gr. Novák: Na vrtu. 6. Dr. Simon Šubic: Ogenj svetega Elma. 7. Gr. Novák: Prijateljem. 8. Igo Kaš: Dalmatinske povesti. III. Težavna rešitev. (Konec.) 9. Josip Starč: Pisma iz Zagreba. XXIV. 10. I. Steklasa: Kako so Turki osvojili Bihač. (Konec.) 11. Fr. Gestrin: Na šetališču. 12. Cvetana: Srčni glási. 13. Podgoričan: Naši vaščánje. VI., VII. 14. Književna poročila. 15. V. Bežek: Slovniški razgovori. (Dalje.) 16. Listek.

„Brivca“ št. 15, izšla je danes z jako zanimivo vsebino.

Listnica upravníštva.
Gosp. Božeglav R. — Lokva. Naročnino v znesku 3 for. prejeli smo.

Tržno poročilo.
Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 127.— 129.—
Rio bisor jako fina	110.—
Java	122.—
Santos fina	108.— 107.—
srednja	101.— 102.—
Guatemala	112.— 113.—
Portorico	138.— 141.—
San Jago de Cuba	—
Ceylon plant. fina	140.— 141.—
Java Malang. zelena	118.— 118.—
Campinas	—
Rio oprana	—
fina	104.— 106.—
srednja	100.— 102.—
Cassia-ligne v zabojih	28.— 28.50
Maclov cvet	380.— 390.—
Inger Bengal	31.— 32.—
Papar Singapore	46.— 47.—
Penang	38.— 39.—
Batavia	42.— 43.—
Piment Jamaika	28.— 29.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 6.50
v zabojih	7.50
Ulje bombažno amerik.	33.— 35.—
Lece jedlino j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	48.— 44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	56.— 57.—
Aix Vierge	60.— 62.—
fino	55.— 56.—
Botiči pulješki	—
dalmat. s cert.	—
Smokve pulješke v sodih	—
v venci	—
Limonj Mesina	zaboj 11.— 12.—
Pomerance Pulješke	—
Mandiji Bari I.a	100 K. 118.— 117.—
dalm. I.a, s cert.	—
Pignoli	—
Ris italij. najtinejši	22.—
srednji	21.—
Rangoon extra	16.50
I.a carinom	15.75
II.a	11.50
Sultanine dobre vrsti	34.— 36.—
Buho grozdje (opaša)	—
Čibebe	—
Slaniki Yarmouth	sod —
Polenske srednje volikosti	100 K. 36.—
velike	—
Sladkor centrifug. v vrečah	—
certifik.	32.50

Tavžentrožni čaj.

Izvrstno sredstvo posebno za čiščenje in presnovljanje krvi, nedosežen proti zgagi (roznic) in krobu v želodecu, proti hemoroidom. Pri otrocih dobro zoper gliste itd. itd.

Zavitek s poukom o uporabi 50 nov dobiva se samo v premirani lekarni

Praxmarer „Ai due Mori“
(Telefon 207). Trst Piazza grande.

Ako kedo pošlje 55 kr. v poštini markah dobi neposredno en zavoj na poskušnjo. Varujte se ponarejanja. 5-10

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrdke Živic in družb. v Trstu ulica Zonta 5

vse garantirano in ceneje.
Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena tvrdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Hiša v najem

pripravna za gostilno in za vsakovrstno trgovino, ležeča na prav lepem prostoru v Žavljah poleg glavne ceste držeče na Koper. — Natančneje se izve pri g. Iv. M. Bole-tu v Rojanu h. šte. 242.

Jedno sobo

prazno, v I. nadstropji, z dvema oknoma na ulico della Caserma (prikladna tudi za pisarno) odda v najem z 24. avgustom slovenska družina. Več o tem v tiskarni Dolenc.

Ulica Barriera br. 4 Trst

prodavaju se za najnižje cene vienci za pogrebe, odjela za andjelice, 6-24 mrtvački liesovi, voščane sveče, umjetno cviete, predmeti mrtvački za djecu i odrasle itd. itd. Pokorni Montanelli.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl. 3 kg. teže, velja gl. 5.26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25-5

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravoga vina, kojega ni moč razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto. Cena z kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezeek okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vtevali pouk o uporabljanju. Razun teh specialitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najboljše in nenadkriljivo kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG. 2-20
Iščete se solidni zastopniki.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar PRENDINI v Trstu Telefon št. 334. 5-8

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke priporočala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva

To sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizkej ceni. Da se ogne ponarejanju na enej plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugoj besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

Zakup lova.

Vsled odloka slavnega c. kr. okr. glavarstva v Postojni vršil se bode zakup lova katastralne občine Dolenjavas pri Senožečah za dobo 5 let, t. j. od 1. junija 1891. do 31. maja 1896. leta potom javne dražbe

dne 12. avgusta t. l.

ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni v Senožečah.

K tej dražbi vabi se uljudno gospode, koji imajo veselje do lova.

Oskrbništvo občine Dolenjavas 6. avgusta 1891.

500 goldinarjev

zagotavlja se vsakemu, koji ne bi bil našel pomoči po uživanji svetovnoslavnega maltoznega preparata. 4-4
Kašel, hripavost, nahuha, katar v plučah in sapniku, izvrški itd. prenehajo že po nekoliko dnevih; na stotine jih je že vspohom uživalo ta preparat. Maltoza ni nikako tajno sredstvo, ampak nareja se po delovanju sladu na koruzo. Na razpolaganje so spričevala prvih autoritet. Cena: 3 steklenice so zabojem 3 gl., 5 steklenic 5 gl., 12 4-1 steklenic 9 gld
Adolf Zenkner, iznajditelj maltoznega preparata v Berolinu.

Hiša v Ajdovščini

s 5 sobami, kuhinjo, kletjo, malim vrtom, se daje v najem ali pa prodaja jako ugodni ceni. Povprašati je pri Luliku, via Lavatojo št. 2, v Trstu.

Vozni listi in tovarni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 24-42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17, ali pri Josip-u Strasser-u Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Zadnji čas

za nakupovanje izbornega pohištva vsake vrste in sloga, kajti v kratkem se prične premeščevanje bogatega skladišča pohištva

v ulici del Teatro št. 3 v Trstu Ponižno udani 4 6

IGNAC KRON

Ilustrovani katalogi s ceniki vred dopošiljajo se zastoj in franko.

Zdatno znižene cene Stiskalnice za vino, sadje in oljke

najnovjša in borbne konstrukcije s trajno delujočim dvostrukim pritiskom in z regulatorjem stiskalne sile. Garantirana delujoča sila do 20%, večja, nego pri drugih stiskalnicah! Odlikovane s prvo nagrado na državnej sadnej razstavi, ki je bila meseca oktobra leta 1888 na Dunaju, o kateroj prilik, so te stiskalnice strokovnjaški izkusili.

SADNE IN GROZDNE MLINE izdelujejo in z Dunaja oddajajo

10-7

PH. MAYFARTH & Comp.
Dunaj II Taborstrasse 76.
Tovarne za poljedelake in vinorojske stroje, livarna za železo in kladivo na par. Specialna fabrikacija strojev za vinorejo in uporabljenje sadja, stiskalnic za seno. Aparati za sušenje, patent dr. Ryder. Ilustrovani ceniki, prospekti in pohvalna spričevala itd. gratis in franko, ako se jih želi. Vzporejmo se tudi zmožni in solidni zastopniki za primerno provizijo.

Svari se pred nakupovanjem imitacij (ponarejanj).

Fran Iv. Kwizda

c. in kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni oddajatelj. Prvi in najstarejši zavod v Avstriji za veterinerne izdelke. Odlikovan z 12 medaljami, 6 častnimi diplomami in priznanji.

KWIZDIN c. kr. priv. fluid proti kostobolu

voda za vmivanje konj. Rabi se že 30 let z najboljim vpehom po hlevih raznih dvorov po večjih hlevih civilnih gospodov in vojaščin za okrepčanje pred hudimi napori in zopetno okrepčanje po naporih; vsposoblja konja za posebna dela pri vežbanju konj (Training).

Kwizde rudeči blister 1 lonček 2 gl.	Kwizde krasolin balzam 1 škatlj. gl. 1.10.
Kwizde tinktura iz hrastovih ježic steklenica gld. 1.50.	Kwizde mazilo proti mahavnicam 1 lonček gld. 1.
Kwizde kopitno lepilo 1 svačk 80 kr.	Kwizde mlo za sedlo 1 škatlj. gld. 1.
Kwizde kopitni svetilni prah 1 paket 70 kr.	Kwizde pralno mlo za domače živali à gld. 1.60, 80 kr. 40 kr.
Kwizde kopitni vaselim 1 pušica gl. 1.25.	Kwizde desinf. prašek zab. gl. 1.40. 2.40.

Pravo le z zgornjo znanstveno marko v vseh lekarnah, na debelo v vseh drogerijah.

Vsak dan razpošilja glavna zaloga Kreisapotheke Korneuburg pri DUNAJU.